

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 703/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Turanskou, Štúrovo námestie 10520/13B, Martin, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 13 D 541/2011, za účasti Okresného súdu Pezinok, takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 13 D 541/2011 porušené boli.

Okresnému súdu Pezinok prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 13 D 541/2011 konať bez zbytočných prietahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Kataríny Turanskej, Štúrovo námestie 10520/13B, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Turanskou, Štúrovo námestie 10520/13B, Martin, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 D 541/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoD 17/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 1. júna 2011 domáha dodatočného prerokovania dedičstva po svojom otcovi (ďalej len „poručiteľ“). Okresný súd konanie uznesením č. k. 13 D 541/2011-10 z 9. novembra 2011 (ďalej len „uznesenie z 9. novembra 2011“) zastavil podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z dôvodu, že sťažovateľka žiadala prerokovať majetok, ktorý už bol raz právoplatným rozhodnutím (osvedčením o dedičstve sp. zn. 13 D 26/2008, Dnot 9/2008 zo 6. júna 2008 vydaným notárom ako súdnym komisárom) prerokovaný, t. j. z dôvodu, že novému prejednaniu bráni prekážka veci právoplatne rozhodnutej podľa § 159 ods. 3 OSP. O odvolaní sťažovateľky

proti uzneseniu okresného súdu z 9. novembra 2011 rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 14 CoD 18/2012 z 28. januára 2013 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu z 28. januára 2012“) tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd následne po vrátení veci na ďalšie konanie o veci opätovne rozhodol uznesením č. k. 13 D 541/2011-46 z 5. decembra 2013 (ďalej len „uznesenie z 5. decembra 2013“) tak, že konanie zastavil, pričom toto svoje rozhodnutie opätovne odôvodnil existenciou prekážky res iudicata, ktorá bráni opätovnému rozhodnutiu vo veci.

Proti uzneseniu okresného súdu z 5. decembra 2013 podala sťažovateľka 7. júla 2014 odvolanie a v tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

«... od spomenutého rozhodnutia do doručenia tohto rozhodnutia ubehlo viac ako 6 mesiacov. V odvolaní sťažovateľka namietala, že v pôvodnom dedičskom konaní nebola prejednaná celá nehnuteľnosť, t. j. parcela č. 61/15 – roľa. Počas konania a do času rozhodnutia Okresného súdu v Pezinku sp. zn. 13 D/541/2011-46 zo dňa 5. 12. 2013 prebehol a bol ukončený ROEP. Z ukončeného ROEP-u i z dostupných katastrálnych údajov je zrejmé, že existuje „zvyšok“ predmetnej parcely, ktorý doposiaľ prejednaný nebol. Tento je už v súčasnosti zapísaný Okresným úradom Martin, katastrálny odbor na ■■■■■ ako pozemok parc. č. ■■■■■ – orná pôda o výmere 115 m². Uvedené však bolo zrejmé už pri podaní návrhu na dodatočné prejednanie dedičstva.»

Sťažovateľka namieta, že k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecných súdov v napadnutom konaní došlo z dôvodu „neúmernej dĺžky konania, ktoré doposiaľ nebolo ukončené meritórnym rozhodnutím vo veci samej“.

V konkrétnostiach sťažovateľka argumentuje, že napadnuté konanie prebieha „ku dnešnému dňu už viac ako 4 roky. Je nepochybné, že dĺžka konania je ovplyvnená viacerými faktormi a takáto dĺžka automaticky nezakladá prezumpciu o prietahoch. Avšak ako z kontextu všetkých dôvodov vyplýva, súd má na 4-ročnej dĺžke konania významný

podiel. Sťažovateľka poukazuje aj na skutočnosť, že Uznesenie Okresného súdu, sp. zn. 13 D/541/2011-46 zo dňa 05. 12. 2013 bolo sťažovateľke doručené až po tom, čo sa sťažovateľka obrátila na súd za účelom zistenia, čo je s právnou vecou, t. j. po viac ako 6 mesiacoch od rozhodnutia. Rovnako po podaní odvolania zo dňa 07. 07. 2014 bola právna vec predložená Krajskému súdu až po 5 mesiacoch, t. j. 22. 12. 2014.“.

Sťažovateľka poukazuje tiež na skutočnosť, že hoci je predmetom konania prerokovanie dodatočného dedičstva po poručiteľovi, ktoré tvorí nehnuteľnosť o výmere 115 m², ide o vec, ktorá má zásadný význam, „*nakoľko v tejto časti je spracovaný pomerne rozsiahly geometrický plán, ktorý však nie je možné zapísať, resp. podľa neho vo veci ďalej postupovať. Práve na predmetnej parcele, resp. jej časti má byť realizovaná prístupová cesta pre viaceré pozemky. Skutočnosť, že toto vlastnícky vyriešené definitívne nie je, spôsobuje problémy aj v oblasti stavebného konania.“.*

V podaní doručenom ústavnému súdu 9. októbra 2015 sťažovateľka oznámila, že jej bolo doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 14 CoD 17/2014 z 31. júla 2015 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu z 31. júla 2015“), ktorým bolo uznesenie okresného súdu z 5. decembra 2013 zrušené a vec bola opätovne vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka v tejto súvislosti argumentuje, že právna vec sa „*opätovne neúmerne predĺžila. Predmetnú právnu vec bude Okresný súd v Pezinku prejednávať a rozhodovať po 3-tí krát.“.*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky... na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené Ústavou Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2 a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn.: 13 D/541/2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn.: 14 CoD/17/2014 porušené bolo.“.

2. Okresnému súdu v Pezinku prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 13 D/541/2011 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľke... priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 eur..., ktoré jej je Okresný súd v Pezinku povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Pezinku je povinný uhradiť trovy konania v sume 355,73 EUR... na účet jej právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 703/2015-13 z 29. októbra 2015 prijal sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k sťažnosti a oznámenie, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu v reakcii na výzvu ústavného súdu v prípise sp. zn. Spr. 3144/2015 zo 7. decembra 2015 predovšetkým uviedol:

„Navrhovateľka až v rámci druhého odvolania dňa 10. 07. 2014 riadne označila nehnuteľnosť, ktorú chce dodatočne prejednať, a to pozemok, parcela č. ■■■ o výmere 115 m2, zapísanú na LV..., ktorá je zapísaná na poručiteľ'a. V nadväznosti na toto odvolanie a takto riadne označenú parcelu Krajský súd v Bratislave dňa 10. 09. 2015 vrátil Okresnému súdu Pezinok spis so zrušujúcim rozhodnutím. Dňa 22. 09. 2015 bolo rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave doručené zástupcovi sťažovateľky a úpravou vyššieho súdneho úradníka zo dňa 04. 11. 2015 je spis zasielaný súdnej komisárke na nové prejednanie. Sťažovateľka síce dňa 01. 06. 2011 podala návrh na dodatočné prejednanie dedičstva, ale nehnuteľnosť riadne označila až vo svojom odvolaní voči druhému prvostupňovému rozhodnutiu dňa 10. 07. 2014, čím podstatne prispela k dĺžke konania. V tom čase už prebiehalo odvolacie konanie a potom ako odvolací krajský súd vrátil vec prvostupňovému súdu, čo sa stalo dňa 10. 09. 2015 okresný súd vo veci koná. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, ako i hodnotu predmetu dodatočného prejednania dedičstva, t. j.

pozemku o výmere 115 m² je žiadosť sťažovateľky o priznanie finančného zadostučinenia vo výške 10.000,-- zrejme neprimeraná.“

Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 3144/2015 zo 7. decembra 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 28. decembra 2015 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, pričom v ňom navyše okrem iného k vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedla:

«... že... sú nepravdivé a účelové. V návrhu na dodatočné prejednanie dedičstva zo dňa 27. 05. 2011 bola nehnuteľnosť dostatočne špecifikovaná a označená. Uvedené bolo konzultované i s pracovníčkou Okresného úradu Martin, katastrálny odbor, ktorá v uvedenej oblasti zapisuje vlastnícke práva k nehnuteľnostiam. Tá nám potvrdila, že v čase podávania návrhu až do ukončenia ROEP-u, bola predmetná nehnuteľnosť evidovaná tak, ako je uvedené v návrhu na dodatočné prejednanie dedičstva zo dňa 27. 05. 2011. Počas konania na Okresnom súde v Pezinku (sp. zn. 13 D/541/2011) prebehol a bol ukončený ROEP... v dôsledku ktorého došlo k zápisu predmetného pozemku na [REDAKOVANÉ]... Uvedené sme oznámili Okresnému súdu v Pezinku v odvolaní zo dňa 07. 07. 2014, kde sme rovnako poukázali na to, že prebehol a bol ukončený ROEP. Rovnako na naše telefonické a písomné žiadosti ohľadne informácií, čo je s uvedenou právnou vecou, Okresný súd v Pezinku ani jediný raz nereagoval tým, že by uvádzal, že nebol predmetný pozemok riadne špecifikovaný, resp. označený. V neposlednom rade si dovoľujeme poukázať na to, že skutočnosť, že ide o pozemok „len“ o výmere 115 m², nie je podľa nášho názoru rozhodujúci pri posúdení finančného zadostučinenia, ale dôležitý je prístup a správanie, resp. nekonanie Okresného súdu v Pezinku, kde po viac ako 4 rokoch nie je možné v právnej veci rozhodnúť a rešpektovať rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave. ... Jedná sa

o podstatný a dôležitý pozemok, nakoľko má byť na ňom realizovaná prístupová cesta pre viaceré stavby k jednotlivým pozemkom.»

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 13 D 541/2011 a z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 1. júna 2011 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva. Okresný súd 13. júla 2011 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, ktorý bol zaplatený 1. augusta 2011.

2. Dňa 3. augusta 2011 okresný súd uznesením podľa § 175x ods. 1 OSP začal konanie v dedičskej veci po poručiteľovi, zomrelom 6. 12. 2007, a poveril podľa § 38 OSP notárku [REDAKOVANÉ] ako súdnu komisárku (ďalej len „súdna komisárka“) vykonaním potrebných úkonov vo veci prerokovania dedičstva a prípadným vydaním osvedčenia o dedičstve, ak sú splnené podmienky podľa § 175zca OSP.

3. Dňa 9. novembra 2011 okresný súd uznesením napadnuté konanie zastavil, súdnej komisárke priznal odmenu a sťažovateľku zaviazal na úhradu trov štátu v sume 19,20 € (ďalej len „uznesenie z 9. novembra 2011“). Sťažovateľka podala 5. decembra 2011 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 9. novembra 2011. Dňa 14. marca 2012 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie; sťažovateľka súdny poplatok zaplatila 3. apríla 2012.

4. Dňa 19. decembra 2012 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky. Krajský súd uznesením č. k. 14 CoD 18/2012-22 z 28. januára

2013 uznesenie okresného súdu z 9. novembra 2011 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu vrátený 7. marca 2013).

5. Okresný súd zaslal 20. mája 2013, vzhľadom na uznesenie krajského súdu z 28. januára 2013, spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie súdnej komisárke.

6. Súdna komisárka požiadala 1. júla 2013 Správu katastra [REDAKOVANÉ] o vyhotovenie potrebných dokladov, ktoré jej boli doručené 3. septembra 2013. Dňa 12. septembra 2013 súdna komisárka predvolala dedičov na dedičské konanie nariadené na 1. október 2013 na Notárskom úrade v Pezinku.

7. Dňa 1. októbra 2013 sa na Notárskom úrade v Pezinku uskutočnilo dedičské konanie.

8. Okresný súd uznesením sp. zn. 13 D 541/2011 z 5. decembra 2013 (ďalej len „uznesenie z 5. decembra 2013“) napadnuté konanie zastavil, súdnej komisárke priznal odmenu a sťažovateľku zaviazal uhradiť trovy štátu (rozhodnutie doručované v júni 2014).

9. Dňa 10. júla 2014 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 5. decembra 2013. Okresný súd 3. septembra 2014 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol zaplatený 17. septembra 2014.

10. Dňa 22. decembra 2014 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd uznesením sp. zn. 14 CoD 17/2014 z 31. júla 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 31. júla 2015“) uznesenie okresného súdu z 5. decembra 2013 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie; spis bol okresnému súdu vrátený 10. septembra 2015.

11. Uznesenie krajského súdu z 31. júla 2015 doručoval okresný súd 16. septembra 2015 účastníkom konania.

12. Uznesením z 3. novembra 2015 okresný súd rozhodol o vrátení súdneho poplatku sťažovateľke a 17. decembra 2015 predložil spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie súdnej komisárke.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania (prerokovanie novoobjaveného majetku po poručiteľovi) tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Výklad a používanie právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj metodika ich postupu (obdobne IV. ÚS 3/05, III. ÚS 170/2010), a preto spravidla nemožno takéto veci považovať z právneho hľadiska za zložité. Ústavný súd zo súvisiaceho spisu nezistil žiadnu zásadnú okolnosť, ktorá by mohla odôvodňovať prípadný záver o skutkovej a právnej zložitosti veci sťažovateľky. Ústavný súd v tejto

súvislosti konštatuje, že ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti neospravedlňoval doterajšiu dĺžku napadnutého konania jeho právnou či faktickou zložitou.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktorými by sťažovateľka mohla prispieť k vzniku priet'ahov v napadnutom konaní. V súvislosti s vyjadrením predsedu okresného súdu, že k predĺženiu napadnutého konania prispela svojím správaním aj samotná sťažovateľka, a to tým, že nehnuteľnosť patriacu do dedičstva po poručiteľovi, ktorá mala byť predmetom dodatočného prerokovania, *„riadne označila až v odvolaní z 10. júla 2014 proti uzneseniu okresného súdu z 5. decembra 2013“*, ústavný súd poukazuje na obranu tvoriacu obsah stanoviska sťažovateľky k citovanému vyjadreniu predsedu okresného súdu, s ktorou sa stotožňuje (pozri časť I tohto nálezu). Navyše, z uznesenia krajského súdu z 28. januára 2013 vyplýva, že dôvodom zrušenia uznesenia okresného súdu z 9. novembra 2011 (prvé rozhodnutie okresného súdu vo veci, pozn.) bola nepreskúmateľnosť jeho odôvodnenia, keďže okresný súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal so základnou otázkou, že nehnuteľnosť označená sťažovateľkou bola súčasťou prerokovania v základnom dedičskom konaní (neúplné a nezrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu a absencia argumentov na preukázanie tohto záveru).

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, bol postup samotného okresného súdu, a to aj vrátane postupu poverenej notárky ako súdnej komisárky v konaní o dedičstve, keďže jej úkony sa podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu považujú za úkony súdu, ktorými možno spôsobiť zbytočné priet'ahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 3/05). Ústavný súd pri svojom rozhodovaní o existencii zbytočných priet'ahov vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda

takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 13 D 541/2011, ktoré sa začalo 1. júna 2011, trvá viac ako 4 roky a dosiaľ nie je právoplatne skončené.

Ústavný súd konštatuje, že v doterajšom priebehu napadnutého konania došlo opakovane k obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (od apríla 2012, keď sťažovateľka zaplatila súdny poplatok, do decembra 2012, keď okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku, a od decembra 2013, keď okresný súd uznesením sp. zn. 13 D 541/2011 napadnuté konanie zastavil, do júna 2014, keď bolo citované rozhodnutie doručované účastníkom konania). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na neprimerane dlhé obdobie 5 mesiacov, ktoré okresný súd potreboval na predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku, ktorý sťažovateľka podala okresnému súdu v júli 2014 (v tomto období vykonal okresný súd jediný procesný úkon spočívajúci vo výzve sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku).

Na celkovú dĺžku napadnutého konania negatívne vplyva opakované zrušenie rozhodnutí okresného súdu o zastavení konania v odvolacom konaní z totožných dôvodov (aj z uznesenia krajského súdu z 31. júla 2015 vyplýva, že dôvodom zrušenia uznesenia okresného súdu z 5. decembra 2013 bolo nedostačujúce odôvodnenie záveru o tom, že nehnuteľnosť, o dodatočné prerokovanie ktorej sťažovateľka žiadala, už bola prerokovaná v základnom dedičskom konaní), preto je namieste záver, že posudzované konanie ako celok charakterizuje aj neefektívny postup okresného súdu. Neefektívnosť konania sa prejavuje najmä v nesústredenom postupe okresného súdu pri zisťovaní skutkového stavu veci a následnom vydaní nepreskúmateľných rozhodnutí, keďže predmetné uznesenia okresného súdu boli opätovne zrušené v odvolacom konaní a vec bola vrátená na ďalšie konanie (obdobne I. ÚS 731/2014).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou v napadnutom konaní spôsobil vznik zbytočných prietahov, čím porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 D 541/2011 konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania, ako aj s prihliadnutím na celkovú dobu nečinnosti a neefektívny postup okresného súdu, ktorý sa prejavil v zrušení jeho rozhodnutí krajským súdom, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Katarínou Turanskou, Štúrovo námestie 10520/13B, Martin. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 €, čo predstavuje sumu 279,66 €, a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané

v roku 2015 po 8,39 €, čo spolu po zvýšení o 20 % (právna zástupkyňa je platiteľkou DPH, pozn.) predstavuje sumu 355,73 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2016